

קו הביצורים הנעלם בעמק הירדן ובמורדות הגולן

סיור בקו אידן. צילום: גלעד פלאי

שבוע, התקיים כנס עבר הירדן הרביעי במספרה שיתוף פעולה בין בית ספר שרה "קשת יהונתן" והמחלקה ללימודי ארץ ישראל במכללה האקדמית כנרת. למרות תנאי מזג אוויר לא קלים, נרשמה נוכחות גבוהה של משתתפים, תושבי העמק והגולן, סטודנטים של המכללה האקדמית כנרת בהווה ובעבר וחובבי היסטוריה מכל קצות הארץ, שבאו לשמוע וללמוד.

במרכזו של הכנס, עמדה חשיפתו של "קו-אידן - קו הביצורים הנעלם בעמק הירדן ומורדות הגולן", פרי עבודתם של עוזי קרן ושלמה מנוח. ביצורי "מבצר סמרה" נבנו כדי למנוע מהכוח התוקף המגיע ממזרח להיכנס למרחבי התמרון של עמק הירדן. הביצורים והמכשולים הקרקעיים נועדו להעניק ליחידות החי"ר הבריטיות הקטנות עדיפות על גייסות הגרמנים שהיו צפויים להגיע מהמרחבים הרומיים של סוריה או בציר מאירביד לצמח. הבריטים העניקו משקל רב למכשולים האנטי-טנקיים בקרב ההגנה. בשל כך, הם חפרו תעלות נ"ט עמוקות, בעלות קיר אחורי מאבן ובטון, לרוחבם של המרחבים המישוריים של "מבצרי פיק וסמרה".

בחזית הצפונית, על הוואדיות הגולשים מהגולן, חפרו הבריטים תעלות נ"ט באורך של כשלושה ק"מ. תעלות אלה נועדו לעצור את הכוחות הממונעים הגרמניים שמגיעים מסוריה ומשם לאורך הכנרת. מחשש של עקיפת המכשול היבשתי דרך שפת היס, הוסיפו ובנו הבריטים גם מכשול נ"ט ימי, קונוסים וגלילי בטון.

אל מיטב המרצים מהמכללה, פרופ' חיים בן-דוד, פרופ' אלון קדיש וד"ר גיורא גודמן, חברו ד"ר שלומי שטרית, ד"ר מרדכי לאש ואורי ברגר, להרצאות וחידושים בחקר הביצורים וההכנות של הצבא הבריטי לפלישה גרמנית צפויה לפלשתינה. את הכנס חתם סיור שהסתיים לקראת שקיעה, בהובלת עוזי קרן ושלמה מנוח. הכנס זכה לתשואות ומחמאות מכל המשתתפים וללא ספק, נחל הצלחה רבה.

כתב: איציק שושן